

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਸੀਡਜ਼ ਪ੍ਰਾ. ਲਿ.

272, ਨਿਊ ਧਾਨ ਮੰਡੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ - 335001 (ਰਾਜ.)

ਮਕਾ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਝਾਅ

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਕਿਸਮ

ਖੇਜ਼ ਬੀਜ : SMH-1118

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਭੂਮਿ ਚਯਨ

ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਮਕਾ ਦੀ ਖੇਤੀ ਲਈ ਗਹਿਰੀ, ਉਪਜਾਊ ਅਤੇ ਖੂਹ ਜਲ ਨਿਕਾਸੀ ਵਾਲੀ ਦੋਮਟ ਤੋਂ ਮੱਧਮ ਦੋਮਟ ਮਿੱਟੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਯੋਗੀ ਮਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਲਭਰਾਵ ਜ਼ਾਮੀਨ ਮੱਕਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਠੋਰ ਜੜ੍ਹ ਅਤੇ ਤਨੇ ਦੀ ਬੀਮਾਰਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪੀਐਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 6.5 ਅਤੇ 7.5 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ।

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਬੁਵਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਮੱਕਾ ਦੀ ਬੁਵਾਈ ਖਰੀਫ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਜੂਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਸਿੰਚਿਤ ਇਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੁਵਾਈ ਮੌਨਸੂਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਕੇ ਜਾਵੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਸਿੰਚਿਤ ਇਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੁਵਾਈ ਤਭੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਬੀਜ ਦਰ

ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਮੱਕੇ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀ ਹੇਕਟੇਇਰ ਲਗਭਗ 12-16 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਪਾਉਣੇ ਤੋਂ ਪੌਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਬੀਜ ਉਪਚਾਰ

ਆ ਬੀਜ ਉਪਚਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਵਾ, ਬੀਜ ਬੋਨੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਫੁੰਦਨਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਟਰੀਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬੀਜ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਤਰਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਬੁਵਾਈ-ਵਿਧੀ

ਮਕਾ ਦੀ ਬੁਵਾਈ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਈਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਭਗ 60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਪੌਧੇ ਤੋਂ ਪੌਧੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 20-25 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਸੀ। ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ 4-5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ 'ਤੇ ਬੋਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਸਿੰਚਾਈ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਮਕਾ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਫਸਲ ਹੈ। ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟਾਵ ਅਵਸਥਾ, ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣੇ (ਟੈਸਲਿੰਗ), ਭੂਟਾ ਬਣਨੇ ਅਤੇ ਦਾਣਾ ਭਰਨੇ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜਲਭਰਾਵ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਖਰਪਤਵਾਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਬੁਵਾਈ ਦੇ 20-25 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਖਰਪਤਵਾਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਈ-ਗੁੜਾਈ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਟੇਜ ਵਿੱਚ ਖਰਪਤਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਖਾਦ ਅਤੇ ਉਰਵਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (ਪ੍ਰਤੀ ਇਕੜ)

ਕ੍ਰਮਾਂਕ	ਉਰਵਾਕ ਕਾ ਨਾਂ	ਮਾਤਰਾ (ਪ੍ਰਤੀ ਐਕੜ)	ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਦੇਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ
1	ਗੋਬਰ ਦੀ ਸੜੀ ਖਾਦ (FYM)	4-5 ਟਨ	ਬੁਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ	ਆਖਿਰੀ ਜੁਟਾਈ ਵਿਚ ਖੇਤ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰਾਹ ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ
2	ਡੀ.ਏ.ਪੀ.(D.A.P)	50 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	ਬੁਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ	ਬੁਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ
3	ਯੂਰੀਆ	100 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	ਅੱਧਾ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਧਾ ਪਹਿਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ	ਡ੍ਰਿਲ ਦਵਾਰਾ / ਟਾਪ ਟੈਸਟਿੰਗ
4	ਐਮ.ਓ.ਪੀ (ਪੋਟਾਸ਼)	20 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ	ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਦੇ ਨਾਲ
5	ਜ਼ਿੰਕ ਸਲਫੇਟ	10 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ	ਡ੍ਰਿਲ ਦਵਾਰਾ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਓ

SHRIRAM SEEDS
PRIVATE LIMITED

ਮੱਕੇ ਵਿੱਚ ਲਗਨੇ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪਾਓ

ਕ੍ਰਮਾਂਕ	ਕੀਟ ਦਾ ਨਾਂ	ਮੁਖ ਲੱਖਣ	ਪਰਬੰਧਨ / ਨਿਰੰਤਰ ਉਪਾਇ
1	ਤਾਣਾ ਛੇਦਕ (Stem Borer)	ਪਤੇ ਮੇ ਛੇਦ, ਬੀਚ ਕੀ ਪਤੀ ਕਾ ਸੁਖਣਾ (ਡੇਡ ਹਾਰਟ)	ਕਲੋਰੋਟਰੇਨਿਲ 18.5% SC @ 150 ml/ਐਕੜ ਜਾ ਕਾਰਬੋਫੇਨਾਥ 3G @ 10 kg/ਐਕੜ
2	ਫੋਲ ਅਰਮੀਵਾਮ (Fall Armyworm)	ਪਤੀਯੋ ਪਰ ਅਨਿਯਮਤ ਛੇਦ, ਭੂਰਾ ਮੱਲ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੋਦਾ ।	ਐਮਬੈਤਾਮ ਬਨਜੇਇਆਤ 5% SG @ 80 ਗ੍ਰਾਮ/ਐਕੜ ਜਾ ਸਿਪਨੇ ਸਾਇਡ 45% SC @ 60 ਮਿਲੀ /ਐਕੜ
3	ਕੱਟ ਵਾਰਮ (Cutworm)	ਇਹ ਨਿਕੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਤੋਂ ਕਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਕੈਲੋਰੋਫਾਨੀਫਾਸ 20% EC @ 1 ਲੀਟਰ/ਐਕੜ ਸਿੰਚਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ।
4	ਦੀਮਕ (Termite)	ਪੋਦੇ ਸੁੱਖ ਰਹੇ ਹੈ ਜੜੇ ਤੇ ਤਨਾ ਖੋਖਲਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ	ਬੀਜ ਉਪਚਾਰ ਇਮਿਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ 600 FS @ 8-10 ml/kg ਬੀਜ
5	ਅਫੀਡ / ਮਾਹੂ (Aphid)	ਪਤੀਓ ਪਰ ਚਿਪਚਿਪਾ ਪਦਾਰਥ, ਪਤੀਆ ਪੀਲੀ ਪੜ ਰਹੀ ਹੈ	ਬਿਆਮੋਬੇਕਸਮ 25% WG @ 40 ਗ੍ਰਾਮ /ਐਕੜ
6	ਜੜਮਾਹੂ (Root Aphid)	ਪੋਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਗ੍ਰੇਬ ਚੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਫਿਪਰੋਨਿਲ 5% SC @ 400 ਮਿਲੀ /ਐਕੜ
7	ਵਾਈਟ ਗਰਬ (Beetle / White grub)	ਤਣੇ ਬੜ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੋਦਾ ਸੁਖ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਕੈਲੋਰੋਫਾਨੀਫਾਸ 20% EC @ 2 ਲੀਟਰ/ਐਕੜ

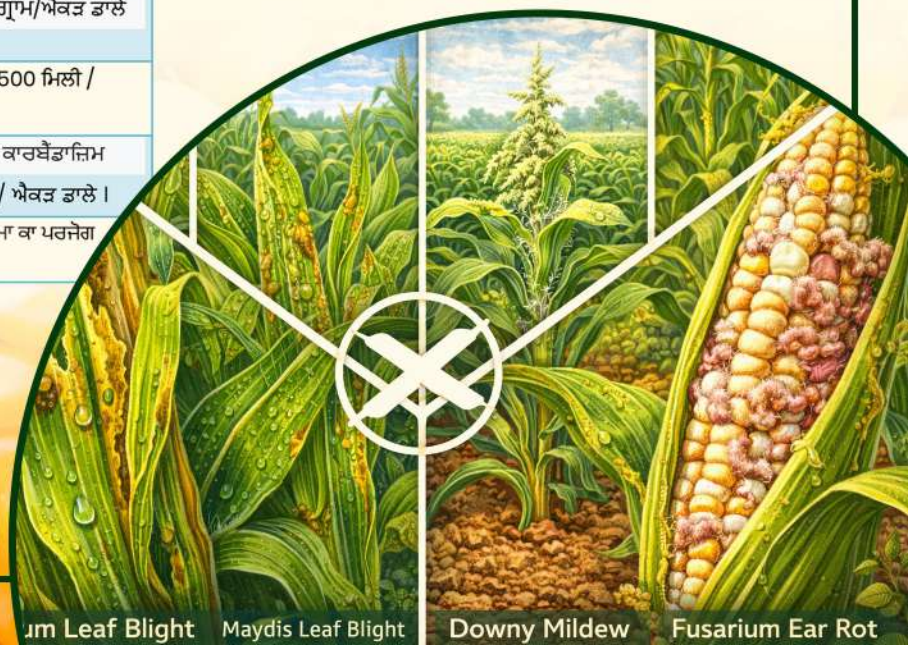

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਮੱਕਾ ਦਾ ਰੋਗ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਕ੍ਰਮਾਂਕ	ਰੋਗ ਦਾ ਨਾਮ	ਮੁਖ ਲੱਖਣ	ਪਰਬੰਧਨ / ਨਿਰੰਤਰ ਉਪਾਇ
1	ਡੋਨੀ ਮਿਲਡੀਓ (Downy Mildew)	ਪਤੀਓ ਪਰ ਪੀਲੀ ਧਾਰਿਆ, ਸਫੇਦ ਫੁਫੂਦੀ, ਪੈਦੇ ਕਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਜਾਣਾ	ਬੀਜ ਉਪਚਾਰ: ਮੈਟਾਲੈਕਸਿਲ 35% WS @ 6 ਗ੍ਰਾਮ/ ਕਿਲੋ ਬੀਜ
2	ਲੀਫ ਬਲਾਈਟ (Leaf Blight)	ਪਤੀਓ ਪਰ ਕਾਲੇ ਭੂਰੇ ਧੱਬੇ	ਮੈਨਕੋਜੇਬ 75% WP @ 500 ਗ੍ਰਾਮ/ਐਕੜ ਜਾ ਪ੍ਰੋਪੀਕੋਨਾਜ਼ੋਲ 25% EC @ 200 ਮਿਲੀ /ਐਕੜ
3	ਲੀਫ ਸਪੋਟ (Leaf Spot)	ਛੋਟੇ, ਗੋਲ, ਭੂਰੇ ਧੱਬੇ	ਕਾਰਬੈਂਡਾਜ਼ਿਮ 50% WP @ 250 ਗ੍ਰਾਮ/ ਐਕੜ
4	ਰਸਤ (Rust)	ਪਤੀਓ ਪਰ ਜੰਗ ਜੈਸੇ ਭੂਰੇ ਦੱਬੇ	ਹੈਕਸਾਕੋਨਾਜ਼ੋਲ 5% EC @ 200 ਮਿਲੀ /ਐਕੜ
5	ਸਤਨ (Stem Rot)	ਤਣਾ ਨਰਮ ਹੈ ਪੈਦਾ ਸੁਖ ਰਹਾ ਹੈ	ਖੇਤ ਮੈਂ ਜਲ ਨਿਕਾਸੀ ਮੈਂ ਸੁਧਾਰ ਕਰੋ, ਤੇ ਟ੍ਰਾਈਕੋਡਰਮਾ @ 2.5 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ/ਐਕੜ ਡਾਲੋ।
6	ਬੇਤੈਡ ਲੀਫ ਤੇ ਸ਼ੀਟ ਬਲਾਈਟ	ਪਤੀਓ ਔਰ ਤਾਣੇ ਤੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਧੱਬੇ	ਵੈਲੀਡਾਮਾਈਸਿਨ 3% L @ 500 ਮਿਲੀ / ਐਕੜ
7	ਕੋਬ ਰੋਟ (Cob Rot)	ਸਤਾ ਹੂਆ ਖਰਾਬ ਦਾਨੇ ਵਾਲਾ ਭੁਠਾ	ਫ਼ਸਲ ਕੇ ਅਵਸ਼ੈਸ਼ ਹਤਾ ਦੇ, ਤੇ ਕਾਰਬੈਂਡਾਜ਼ਿਮ 50% WP @ 250 ਗ੍ਰਾਮ / ਐਕੜ ਡਾਲੋ।
8	ਚਾਰਕੋਲ ਰੋਟ (Charcoal Rot)	ਜੜ ਤੇ ਤਣੇ ਮੈਂ ਕਾਲੀ ਰਾਖ ਜੈਸੀ ਪਰਤ	ਸੰਤੁਲਿਤ ਸਿੰਚਾਈ, ਟ੍ਰਾਈਕੋਡਰਮਾ ਕਾ ਪਰਜੇਗ

Leaf Blight

Maydis Leaf Blight

Downy Mildew

Fusarium Ear Rot

SHRIRAM SEEDS!
PRIVATE LIMITED

ਟਿੱਪਣੀ

ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫ਼ਸਲ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰ, ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸਰਚ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਫ਼ਸਲ ਜਾਂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਬੀਜ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪੂਰੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਖਾਦ, ਸਿੰਚਾ, ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਖੇਤੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨੇਤੀਜੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸਾਨ ਸਥਾਨਕ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਸਬੰਧਤ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਖੇਤਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

